

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ปัญหาที่ต้องการวิจัยในครั้งนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา สายสามัญ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และชลบุรี ในการนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ความคิดเห็น และปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ นอกจากนี้ได้สำรวจความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ของหัวหน้าสาขาวิชา ผลของการสำรวจที่ได้มาจะเป็นการรวบรวมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นการเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการรวบรวมมานี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานด้านวิชาการในโรงเรียน

เมื่อได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำการศึกษาค้นคว้าในหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องนี้แล้ว จึงได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การเลือกประชากร

ในการเลือกประชากรเพื่อทำการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1. การสำรวจโรงเรียน ในการสำรวจโรงเรียนเพื่อเลือกประชากรผู้วิจัยได้ติดต่อที่กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญ เพื่อขอทราบจำนวนรายชื่อรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา

2. ผลของการสำรวจโรงเรียน การสำรวจได้เจาะจงเฉพาะโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เท่านั้น ผลของการสำรวจได้จำนวนโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้น ที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 โรงเรียน ซึ่งได้แก่

2.1 โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนชาย
มีจำนวน 15 โรงเรียน คือ

โรงเรียนสวนกุหลาบ
โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์
โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
โรงเรียนวัดสระเกศ
โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
โรงเรียนวัดราชาธิวาส
โรงเรียนโยธินบูรณะ
โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
โรงเรียนวัดสุทิวราราม
โรงเรียนปทุมคงคา
โรงเรียนวัดนवलนฤคิ์
โรงเรียนวัดรางบัว
โรงเรียนหัวธากิเศก
โรงเรียนวัดราชโอรส

2.2 โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนหญิง
มีจำนวน 10 โรงเรียน คือ

โรงเรียนสตรีวิทยา
โรงเรียนเบญจมราชาลัย
โรงเรียนสายปัญญา
โรงเรียนศรีอยุธยา
โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

โรงเรียนสายน้ำผึ้ง

โรงเรียนสตรีอัสสรสวรรค์

โรงเรียนศึกษานารี

โรงเรียนสตรีวัชรพงษ์

2.3 โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นโรงเรียนสหศึกษา มีจำนวน 15 โรงเรียน คือ

โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

โรงเรียนกุนทรพิพิธธรรมวิद्याคม

โรงเรียนชานนาวา

โรงเรียนนนทบุรี

โรงเรียนพระโขนง

โรงเรียนบางกะปิ

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

โรงเรียนวัดพระศรีมหาธาตุ

โรงเรียนคอนเมือง

โรงเรียนวัดอินทาราม

โรงเรียนสุวรรณารามวิทยา

โรงเรียนวัดสังข์

โรงเรียนวัดหนองแขม

โรงเรียนวัดแจ้งร้อน

โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

3. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ จำนวน 40 คน และหัวหน้าสายวิชาจำนวน 220 คน จากโรงเรียนที่ได้เลือกไว้ในข้อ 2 รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 260 คน

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ โดยการอ่านจากเอกสาร วารสาร หนังสือ และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ตลอดจนศึกษากิ่งปัญหาต่าง ๆ ของหัวหน้าสายวิชาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วขอคำแนะนำพิจารณา ตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา

หลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม

1. เป็นคำถามที่ใสภาษาระดับและสื่อความหมาย เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์มากที่สุด
2. เพื่อความเหมาะสมสำหรับการวิจัย คำถามที่ใช้จึงเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choiced Item) ในบางกรณีก็ใช้คำถามแบบเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น (Open - Ended Question)

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 มีจำนวน 97 ข้อ เป็นข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อต้องการทราบอายุ เพศ การสมรส วุฒิ ระยะเวลาที่ทำงานสถานการศึกษา เวลาที่ใช้ไปกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ จำนวนชั่วโมงที่สอน
- ตอนที่ 2 เป็นการปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับรายงานเหล่านั้นทำเอง ทำร่วมกับผู้อื่น มอบหมายให้ผู้อื่นทำ หรือไม่มีการทำงานนั้นในโรงเรียน แยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ 9 หัวข้อ คือ

- 1) การบริหารบุคคลากรฝ่ายวิชาการ
- 2) การจัดหาอุปกรณ์การสอน หนังสือ แบบเรียน คู่มือ
- 3) งานคานนี้เทศการสอน
- 4) การควบคุมและดูแลการสอนของครูอาจารย์

- 5) การลงเสริมการเรียนของนักเรียน
- 6) การวัดผลนักเรียน
- 7) การติดตามผลและประเมินผลงาน
- 8) การติดต่อและประสานงาน
- 9) การดูแลการฝึกสอนของนิสิต

ในแต่ละหัวข้อ จะมีรายละเอียดของการดำเนินการตามหัวข้อนั้น แยกเป็นข้อย่อย ๆ ประมาณ 8 - 15 ข้อย่อย เมื่อจบรายการแล้ว จะเป็นข้อคิดเห็นของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการในงานค่านนั้น ปัญหาที่ประสบมาในการทำงาน และข้อเสนอแนะของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ

2. แบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชา มีจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ ข้อความที่สอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล มี 7 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับอายุ เพศ การสมรส วุฒิ ระยะเวลาที่ทำงานค่านการศึกษา เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ จำนวนชั่วโมงที่สอน และวิชาที่สอน ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานค่านวิชาการ แยกเป็น 6 หัวข้อ คือ

- 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานค่านวิชาการ โดยทั่วไป
- 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการสอน
- 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน การสอน และการวัดผลนักเรียน
- 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน แบบเรียน แบบเรียนประกอบ

คู่มือ และหนังสือค้นคว้า

- 5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ
- 6) ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของหัวหน้าสาขาวิชา

ในหัวข้อทั้ง 6 นี้ แยกเป็นข้อย่อย ๆ รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 ข้อย่อย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเบื้องต้น pre-test เสียก่อน โดยขอความร่วมมือจากนิสิตปริญญาโทแผนกมัธยมศึกษา แผนกบริหารการศึกษา แผนก

วิจัยการศึกษา แผนกโสตทัศนศึกษา และแผนกจิตวิทยา คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ส่งมอบ เพื่อหาข้อบกพร่องของคำถามและวิธีการทดสอบ แล้วนำมาแก้ไขและสร้างแบบสอบถามที่แท้จริงขึ้นใช้ ซึ่งทำให้คำถามมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ จำนวน 40 คน และหัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 220 คน ตามรายชื่อโรงเรียนที่กล่าวแล้วข้างต้น จำนวน 40 โรงเรียน รวมจำนวนประชากร 260 คน

เมื่อได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองแล้ว หลังจากนั้นได้ติดตามแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ปรากฏว่า แบบสอบถามผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการจำนวน 40 ฉบับ ได้รับคืนมา 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.50 แต่หลังจากคัดเลือกแล้วมีจำนวน 3 ฉบับ ที่ปรากฏว่าตอบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่นับเข้าทำการวิจัย จึงมีแบบสอบถามผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนแบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชาจำนวน 220 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 180 ฉบับ ซึ่งทำการวิจัยได้ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.82

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 212 ฉบับแล้ว ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่ แยกตามหัวข้อ คิดเป็นร้อยละ เสนอเป็นตารางและแผนภูมิ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้